

Pécsi Ítéltábla

Pf.III.20.076/2022/4. szám

A felperes:

felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

Jegesy Ügyvédi Iroda (ügyintéző: ügyvéd1 cím2)

Az alperes:

Somogyi Hármashatár Vadásztársaság (cím3)

Az alperes képviselője:

ügyvéd2 (cím4)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

alperes 16. sorszáma alatt

A per tárgya:

személyiségi jogi igények érvényesítése

Az elsőfokú bíróság:

Kaposvári Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat:

9.P.21.295/2021/15. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – megváltoztatja, és a keresetet teljes egészében elutasítja.

Mellőzi az alperesnek elsőfokú perköltségben marasztalását, és annak megállapítását, hogy a feljegyzett peres eljárási illetéket az állam viseli.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000–01076064 számú illetékbevételei számlájára – az esedékesség napjáig 39.000 (harminckilencezer) forint elsőfokú és 48.000 (negyvennyolcezer) forint másodfokú eljárási illetéket. Az esedékesség napja – az elsőfokú és a másodfokú eljárási illeték tekintetében is – a jelen határozat keltét követő hatvanadik nap. Az illeték megfizetése során a közlemény rovatban a Kaposvári Törvényszék és a Pécsi Ítéltábla megnevezését, az első- és másodfokú határozat ügyszámát, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát fel kell tüntetni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes az alperesi vadásztársaság tagja, annak vadászterületén – a vadászatra vonatkozó jogszabályi előírások, az alapszabály, egyéb szabályzatok és a vadásztársaság közgyűlése által hozott határozatok megtartásával – jogosult vadászni. Vadász vendégével 2021. szeptember 6. napján vadászaton vett részt, annak során a vendégvadász gímszarvas bikát ejtett el. A vad elejtése olyan területen történt, amelyet az alperes 2021. augusztus 1. napjától biztonsági körzetként lezárt, ott bármilyen vadászati tevékenységet megtiltott. A terület lezárására azért került sor, mert az alperes a területen ellenérték fejében bérvadászatot tervezett. Az alperes elnöke az egyesület alapszabálya alapján másnap fegyelmi eljárást rendelt el a felperessel szemben.
- [2] Az alperes – megelőzendő, hogy a felperes ismét lezárt területen folytasson vadászati tevékenységet – a vadászat megkezdése előtt kötelezően kitöltendő vadászati naplót (beírókönyvet) tartalmazó ládákban a lakatokat lecserélte, és az új zárakhoz az alperesnek – szemben a vadásztársaság többi tagjával – kulcsot nem biztosított. Miután a felperes vadászati joga nem került felfüggesztésre, a zárcsere követően is vadászhatott volna, azonban csak úgy, hogy a beírókönyv kitöltéséhez igénybe veszi a vadászati szakirányító, vagy valamelyik vadór közreműködését.
- [3] Az alperes fegyelmi bizottsága a 2021. szeptember 16. napján kelt határozatával az alperest kizárás büntetéssel sújtotta. Döntését az alperes közgyűlése mint másodfokú fegyelmi fellebbezési szerv 2021. október 23. napján helybenhagyta.
- [4] A felperes keresetében kérte annak megállapítását, hogy az alperes személyiségi jogát megsértve hátrányosan megkülönböztette, amikor megakadályozta az egyesületi tagságból eredően őt megillető vadászati jog gyakorlását, kérte továbbá az alperes elégtételadásra kötelezését, 500.000 forint sérelemdíjban való marasztalását, valamint a ki nem adott vadászrész ellenértékeként – jogalap nélküli gazdagodás címén – 50.000 forint megfizetésére kötelezését. Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:43.§ c) pontjára, a 2:51.§ (1) bekezdés a) és c) pontjára, a jogalap nélküli gazdagodás tekintetében a Ptk. 6:579.§ (1) bekezdésére és a 6:580.§-ára alapította. Előadta, hogy az alperesi vadásztársaság közvetlen hátrányos megkülönböztetést alkalmazott vele szemben, amikor a vadászati naplóhoz való szabad hozzáférést egyesületi tagtársainak biztosította, részére azonban – az alapszabály és a házi szabályzat rendelkezéseit is megsértve – a vadászati naplót tartalmazó ládához nem adott kulcsot. A vadászati jogát egyesületi tagként csak úgy gyakorolhatta volna, ha a vadászat megkezdése előtt azt a vadászati naplóba a körzet megjelölésével előzetesen bejegyzi. Az alperes intézkedése következtében mindez csak a vadásztársaság másik tagjának közreműködésével történhetett volna, amellyel őt az alperes – hátrányos megkülönböztetést alkalmazva – vadászati jogának gyakorlásában akadályozta. Az alperesi intézkedés indokát abban látta, hogy az egyesületből korábban kizárt két vadással továbbra is jó kapcsolatot ápol, illetve az alperesi vadásztársaság tagjainak korábban írt levélben kifejtett véleménye miatt velük a kapcsolata megromlott, és az alperes őt fegyelmi büntetéssel is sújtotta. Az alperes jogalap nélküli gazdagodását abban jelölte meg, hogy az

elejtett szarvas húsából nem adta ki az őt megillető vadhúst, az 50.000 forint értékű ún. vadászrészt.

- [5] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Arra hivatkozott, hogy az egyenlő bánásmód követelményét a felperessel szemben nem sértette meg, a hátrányos megkülönböztetés megállapításának törvényi feltételei nem valósultak meg. Hangsúlyozta, hogy a fegyelmi eljárás megindításával egyidejűleg lehetősége lett volna a felperes vadászati jogának felfüggesztésére is, azonban ennél lényegesen kisebb súlyú korlátozással járó intézkedést alkalmazott azzal, hogy a vadászati naplóhoz való közvetlen hozzáférést szüntette meg a lezárt területen történő súlyosan balesetveszélyes vadászat megismétlésének megakadályozása érdekében. Álláspontja szerint ez lényeges jogsérelmet egyébként sem okozott, a felperes vadászati jogát továbbra is gyakorolhatta, a vadgazdálkodási szakirányító, illetve a vadőr közreműködésével csak azt kívánt biztosítani, hogy ennek során a vadászat szabályait tartsa be.
- [6] Az elsőfokú bíróság ítélete szerint az alperes azzal, hogy a felperest megakadályozta az egyesületi tagságából eredően őt megillető vadászati jogának gyakorlásában, a felperest hátrányosan megkülönböztette, megsértve ezzel személyiségi jogát. Kötelezte 500.000 forint sérelemdíj, 250.000 forint perköltség megfizetésére, míg a keresetet ezt meghaladóan elutasította.
- [7] Ítéletének indokolásában felhívta a Ptk. 2:43.§ c) pontját, a 2:51.§ (1) bekezdés a) és c) pontját, 2:52.§-át, valamint a jogalap nélküli gazdagodás kapcsán a Ptk. 6:579-580.§-ait. A PJD2016.10. szám alatt közzétett ítéletet és további eseti döntéseket ismertetve utalt az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvt.) hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó rendelkezéseire. A megállapított tényekből azt a következtetést vont le, hogy az alperesi vadásztársaság a felperest mint az egyesület rendes tagját a többi taghoz képest hátrányosan megkülönböztette, amikor a vadászati naplóhoz rajta kívül mindenkinek biztosította a közvetlen hozzáférést, egyedül a felperes volt az, akinek a beírókönyv használatát és így a vadászati tevékenység megkezdését csak a vadgazdálkodási szakirányító vagy más, kulccsal rendelkező vadász felügyelete mellett tette lehetővé. Hangsúlyozta, hogy a tagságból eredő jogok önállóak, a tagot a tagsági jogviszonyból fakadóan illetik meg, azok az alperes saját érdekeinek védelmére hivatkozással nem korlátozhatók.
- [8] Az alperes intézkedése folytán sérült a felperes Ptk. 2:43.§ c) pontja szerinti egyenlő bánásmódhoz fűződő joga, ezért a személyiségi jogsértés megtörténtét a Ptk. 2:51.§ (1) bekezdés a) pontja alapján megállapította, és a Ptk. 2:52.§ (1) bekezdése alapján a (3) bekezdésben foglalt szempontok értékelésével az alperest 500.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezte. A Ptk. 2:51.§ (1) bekezdés c) pontja szerinti szankció alkalmazására nem látott lehetőséget, míg a jogalap nélküli gazdagodás megtérítése iránti keresetet azért találta alaptalannak, mert a felperes az elejtett vadász kiadását az alperestől nem kérte.
- [9] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes fellebbezett, amelyben elsődlegesen az Ebkvt. 7.§-ának, a Ptk. 2:52. §-ának és 3:66.§-ának megsértésére hivatkozással annak részbeni megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Fellebbezésében is hangsúlyozta, hogy a hátrányos megkülönböztetés megállapításának jogszabályi feltételei nem állnak fenn, ezért a felperes személyiségi jogát nem sértette meg. Megismételte azt a hivatkozását is, hogy a felperest ténylegesen nem szenvedett hátrányt, mert a vadászati joga felfüggesztése helyett alkalmazta az általa sérelmezett, annál lényegesen enyhébb, a vadászati jog kiüresítésével nem járó intézkedést. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíjat a jogsértés megállapítása mellett is eltűzottnak tartotta.
- [10] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

- [11] A fellebbezés nem alapos.
- [12] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását is kérte, eljárási szabálysértésre azonban nem hivatkozott. Az elsőfokú ítélet kötelező (Pp. 379-380.§), illetve mérlegelhető (Pp. 381.§) hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt, illetve eljárási szabálysértést a másodfokú bíróság sem észlelt, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben bírálta felül. Ennek során a Pp. 369.§ (3) bekezdés c) pontja alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényekből eltérő jogi következtetést vont le.
- [13] A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (Vvtv.) 6.§-a alapján a vadászati jog az alperesi vadásztársaságot illeti az általa hasznóbérelt területen, amely a 2-5.§ alapján magában foglalja az annak gyakorlásával, hasznosításával kapcsolatos kötelezettségeket és jogokat. A Vvtv. 58.§ (1) bekezdés alapján a vadászatra jogosult – a vadászat formájától függetlenül – köteles a vadászat lefolyásának utólagos ellenőrzésére alkalmas vadászati napló vezetéséről gondoskodni és biztosítani a területén vadászni jogosult személyek számára a vadászati naplóhoz való megfelelő hozzáférést. Az alperes házi szabályzatában ennek megfelelően írta elő a tagok ehhez tartozó kulccsal történő ellátását. Az alperesi vadásztársaság mint a vadászati jog jogosultja döntött arról, hogy a vadászterületén a tagsági viszonya alapján vadászatra egyébként feljogosított felperes részére a vadászati naplóhoz (és a teríték-nyilvántartáshoz, hűtőházhoz) való közvetlen, saját kulccsal való hozzáférést megtagadja, így 2021. szeptember 7. napjától a fegyelmi büntetésül kiszabott kizárásáig a felperes számára csak a vadőrök, illetve a vadgazdálkodási szakirányító felügyelete mellett volt biztosított a vadászat.
- [14] A felperes az intézkedés általa vélt indokaként a vadásztársaságból korábban kizárt két hivatásos vadással fenntartott baráti kapcsolatát, a vadásztársaság tagjaival egy korábbi levél miatt megromlott kapcsolatát jelölte meg.
- [15] A Ptk. 2:43.§ c) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti a személy hátrányos megkülönböztetése.
- [16] Az elsőfokú bíróság által eseti döntések révén hivatkozott, az alperes fellebbezésében felhívott Ebktv. 12.§-a szerint az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti igények – egyebek mellett – személyiségi jogi perben érvényesíthetők. A polgári jog személyiségvédelmi szabályai is tilalmazzák a személy hátrányos megkülönböztetését, a Ptk. rendelkezései is megalapozzák az ezzel kapcsolatos igényérvényesítést (Kúria Pfv.20.592/2015/3.), de a jogsértés megvalósulásának feltételeit az Ebktv. szabályozza (PJD2016.10.).
- [17] Az Ebktv. célja, hogy az esélyegyenlőség előmozdításával hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára. A törvény indokolása szerint a jogalkotó az egyenlő bánásmód követelményével kapcsolatban arra törekedett, hogy a jogrendszer egésze tekintetében, általános jelleggel határozza meg az egyenlő bánásmód jogosultjait és kötelezettjeit, valamint az egyenlő bánásmód követelményének tartalmát.
- [18] Az Ebktv. 1.§-ából következően az egyenlő bánásmód követelménye azt a kötelezettséget jelenti, hogy mindenkinek tartózkodnia kell az olyan magatartástól, amely bizonyos tulajdonságaik alapján egyes személyekkel vagy személyek egyes csoportjaival szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést, megtorlást, zaklatást vagy jogellenes elkülönítést eredményez. A hátrányos megkülönböztetést tilalmazó és szankcionáló jogszabályok koherenciájának biztosítása érdekében a 2.§ úgy rendelkezik, hogy az egyenlő bánásmód követelményére vonatkozó, külön jogszabályokban meghatározott rendelkezéseket az Ebktv. rendelkezéseivel összhangban kell alkalmazni.

- [19] Az Ebktv. 8.§-a szerint közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek az olyan, a törvény hatálya alá eső, a törvény 4.§-a szerinti szervek által, illetve a törvény 5.§-a szerinti jogviszonyok tekintetében megtett rendelkezés minősül, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport a 8.§-ban tételesen felsorolt helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője (pl. neme, bőrszíne, vallási meggyőződése) mint védett tulajdonsága miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport részesül. A törvény 6.§-a határozza meg azokat a jogviszonyokat, amelyekre – bár adott esetben a 4-5.§-ok hatálya alá esnek – nem terjed ki az egyenlő bánásmód követelménye. A 6.§ (1) bekezdés d) pontja értelmében a törvény hatálya nem terjed ki – egyebek mellett – a törvény 4.§-ának alkalmazása során – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – az egyesületek, a jogi személyek, valamint a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek tagjai közötti, a tagsággal összefüggő jogviszonyokra.
- [20] A fentebb kifejtettekből következően az egyenlő bánásmód követelményének megsértése személyiségi jogi perben is kizárólag akkor állapítható meg, ha a kifogásolt, hátrányt okozó magatartás az Ebktv. hatálya alá esik, és annak tanúsítására a törvény 8.§ a)-t) pontjaiban meghatározott védett tulajdonság miatt vagy arra tekintettel kerül sor.
- [21] Az alperes az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény alapján működő egyesület. A felperes az alperesi vadásztársaság tagjaként, e jogviszonyából fakadóan jogosult annak vadászterületén – a vadászatra vonatkozó jogszabályi előírások, az alapszabály, egyéb szabályzatok és a vadásztársaság közgyűlése által hozott határozatok megtartásával – vadászni. A vadászati joga gyakorlásának önálló vagy felügyelt módja, annak esetleges korlátozása a tag és a vadásztársaság közötti, az egyesület privátautonómiájába tartozó jogviszonyt érintő kérdés, amelyre az Ebktv. 6.§-a alapján a törvény hatálya nem terjed ki. A törvény indokolása kifejezetten hangsúlyozza, hogy ilyen esetekben az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülésénél nagyobb érdek fűződik a privátautonómia által védett szféra háborítatlanságához. A kifogásolt magatartás miatt az egyesület alapszabályában meghatározott fórumokon kereshető jogorvoslat, a jogszabályban előírt feltételek fennállása esetén a Ptk.3:35.§-a alapján, illetve, ha a sérelmezett magatartás más személyiségi jogot sért, annak védelmében biztosított a bírósághoz fordulás joga. Az egyenlő bánásmód megsértése, így a Ptk. 2:43.§ c) pontjában nevesített személyiségi jog megsértése azonban a kifejtett indokokra figyelemmel a perbeli esetben nem volt megállapítható.
- [22] Csupán utal arra a másodfokú bíróság, hogy a felperes az Ebktv. 8.§-a szerinti olyan védett tulajdonságot sem jelölt meg, amelyre figyelemmel a hátrányos megkülönböztetés megvalósulhatott volna. A jogvédelem – a törvény 8.§-ában felsorolt tulajdonságok mellett – olyan más tulajdonságok esetén áll fenn, amelyek az emberi személyiség lényegi vonásai. Az Ebktv. az egyén által nem, vagy csak nagy nehézségek árán befolyásolható, a személyiség lényegi vonását adó jellemzők alapján, egy adott (sérülékeny) csoporthoz tartozás miatt alkalmazott hátrány kiküszöbölését szolgálja. Ha a tehát hátrány egyéni körülményekhez kapcsolódik (így a felperes által is hivatkozott konfliktuson, véleménykülönbségen, az alperes által a társaságból kizárt két személlyel fenntartott barátságon alapul) az egyenlő bánásmód követelményének sérelme nem valósul meg (BH2019.163.).
- [23] Személyiségi jogsértés hiányában sem a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítására, sem az alperes sérelemdíjban való marasztalására nem kerülhetett sor, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a keresetet teljes egészében elutasította.
- [24] A pernyertes alperes költséget nem számított fel [ellenkérelmében hivatkozott a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2033 (VIII. 22.) IM rendelet 2.§ (1) bekezdés a) pontjára, azonban díjigényét nem jelölte meg, megbízási szerződést nem csatolt],

ezért arról a másodfokú bíróság a Pp. 82.§ (3) bekezdés értelmében nem határozhatott. A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt 39.000 forint első- és 48.000 forint másodfokú eljárási illeték megfizetésére a Pp. 83.§ (1) bekezdése és a 102.§ (1) bekezdése alapján a felperes köteles, akit a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdése alapján a másodfokú bíróság tájékoztatott az esedékesség időpontjáról, valamint a fizetés során a közlemény rovatban feltüntetendő adatokról.

Pécs, 2023. január 30.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró